

656
W-43

193B1

ՀԱՆ. 1877
0 1 OCT 2010

Մ. ԱՂԱԽԱՆՅԱՆ.

ԻՆՋՊԵՍ ՊԵՏՔԵ ՅԵՐԹԵՎԵԿԵԼ

342/53

ԻՆՋ. ԳԼԽ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ 3 ՊԻՆ 1933

ՅԵՐԵՎԱՆ

ԳԼՈՒԽ 33

Արմ.
12-32262

Մ. ԱՂԱԽԱՆՅԱՆ

656
Ա-43

ԻՆԶՊԵՍ ՊԵՏԻ Ե
ՅԵՐԹԵՎԵԿԵԼ

Խմբագր. Պ. ԱԹԱՅԱՆ

21041

5 FEB 2019

29.06.8

3972-87

Դրուշհրատի տպարան
Գլավլիտ № 8824
Պատվ. 116: Տիրաժ 2000

3972-87

ՀԵՏԵՎԵՑԵՔ ՀԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ-ԱԶԴԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ՍՈՎՈՐԵՔ ՂԵԿԱՎԱՐՎԵԼ ՆՐԱՆՅՈՎ

I Գ Լ Ո Ւ Խ

ՀԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ-ԱԶԴԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

Ճանապարհային-ազդարարական նշաններ կոչվում են այն պայմանական նշանները (նկարները), վորդրվում են քաղաքների փողոցների և առևտարակ ավտոմոբիլային ու սայլային շարժման ճանապարհների վտանգավոր տեղերում, ավտոմեքենաների և մյուս փոխադրական միջոցների պատշաճ, կանոնավոր և անվտանգ յերթեկույթյունն ապահովելու համար:

Ճանապարհային-ազդարարական նշանները՝ նախորդ նախադրուշացնում են փոխադրական միջոցների վարորդներին ճանապարհի վտանգավոր տեղերի՝ վրորանների, դար ու փոսերի, նույնպես և հետիտան (վրտով) յերթեկույթյան խիտ տեղերի ու անցարանների մասին:

Դրանց շնորհիվ փոխադրական միջոցների վարորդները կարողանում են ժամանակին իմանալ և նախադգուշանալ իրենց ճանապարհի վրա յեղած վտանգավոր տեղերի մասին և հնարավորություն են ունենում ժամանակին համապատասխան միջոցներ ձեռք առնել՝ դանդաղեցնելու իրենց շարժման արագությունը և անվտանգ անցնելու ամեն տեսակի ճանապարհների վրտանգավոր տեղերը:

Փոխադրական միջոցների վարորդները պարտավոր են յերթեկույթյան ժամանակ անընդհատ ուշադրությամբ հետևել ճանապարհային-ազդարարական նշաններին և ղեկավարվել նրանցով:

Ղեկավարվել ճանապարհային-աղդարարական նըշաններով՝ նշանակում է խուսափել ավարիաներից, դժբախտ պատահարներից և խնամել ավտոմեքենան:

Ճանապարհային-աղդարարական նշանները լինում են յերեք տեսակի, այն է՝

ա) Նախազգուշակալական նշաններ՝ լինում են հավասարակող յեռանկյունու ձևի:

բ) Արգելափակալական նշաններ՝ լինում են շրջանաձև (կլոր ձևի):

գ) Ուղեցույց նշաններ՝ լինում են քառակուսի ձևի:

1. ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Նախազգուշական նշանները լինում են հավասարակող յեռանկյունու ձևի, վորոնց յեզրները վառ կարմիր գույնով ներկած են լինում: յեռանկյունու մեջ տեղում սպիտակ ֆոնի վրա սև գույնով նկարած է լինում մի վորեւ վտանգի նշան (տես 1 — 6 նկարները):

Այս ձևի նշանները լինում են վեց տարբեր տիպարների, վորոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր հատուկ պայմանական նշանակութունը:

Նախազգուշական նշանները դրվում են ճանապարհների վտանգավոր տեղերում, ճանապարհի աջ կողմը, վտանգի տեղին դեռ չհասած, այդտեղից 50 — 100 մետր հեռավորության վրա:

Յերբ փոխադրական միջոցների վարորդները յերթեկեկության ժամանակ տեսնում են ճանապարհի աջ կողմում դրված այդպիսի նշաններից վորեւ մեկը, այդ նշանակում է, վոր 50 — 100 մետր անցնելուց հետո նրանք հանդիպելու յեն նշանի ցույց տված վտանգին:

Այդ դեպքում փոխադրական միջոցների վարորդները պարտավոր են՝ նշանը տեսնելուն պես, դանդա-

ղեցնել մեքենայի (կառքի) շարժման ընթացքը, հեռառնել բոլոր նախազգուշական միջոցները և զգուշությամբ անցնել ճանապարհի վտանգավոր տեղերը:

Յերբ փոխադրական միջոցների վարորդները անցնում են ճանապարհի աջ կողմում դրված նշանից և մտնում են վտանգի սահմանը, պարտավոր են շարժվել դանդաղ և զգուշությամբ, մինչև վոր հանդիպեն ճանապարհի ձախ կողմում դրված նույնպիսի նշանին: Ճանապարհի ձախ կողմում դրված նույնպիսի նշանը նըշանակում է, վոր վտանգը վերջացել է և կարելի յե ազատ շարունակել յերթեկեկությունը սովորական արագությամբ:

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ա) Յերկարուզու պահպանվող գծանցի (խաչմերուկի) հոսանք:

բ) Յերկարուզու չպահպանվող գծանցի (խաչմերուկի) հոսանք:

Այս նշանները դրվում են այն տեղերում, վորտեղ յերկաթգիծը կտրում անցնում է խճուղին, նախքան յերկաթգիծին հասնելը 50 մետր հեռավորության վրա, խճուղու աջ կողմը:

Այս յերկու նշաններից մեկին հանդիպելիս, փոխադրական միջոցների վարորդները պարտավոր են դանդաղեցնել շարժման ընթացքը, նայել յերկաթգիծին:

Յերբ կհամոզվեն, վոր գնացք չի դալիս, ապա նըրանք ձայնական աղղանշան են տալիս և զգուշությամբ անցնում յեն յերկաթգիծից:

գ) Ճանապարհի վոլուսներ (զիգզագներ - կեւմաններ) ունեցող ուղեմասի հոսանք

Այս նշանը դրվում է ճանապարհի աջ կողմում, նախքան վոլուսանների (կեւմանների) հասնելը 100 մետր հեռավորության վրա:

Փոխադրական միջոցների վարորդները, այս նշանը տեսնելու դեպքում, պարտավոր են՝ նախքան վերադառնալ սահմանը մտնելը, դանդաղեցնել իրենց մեքենայի (կառքի) շարժման ընթացքը, և ազդանշան տալով, զգուշությամբ անցնել վտանգավոր կետանները (զիգշագները), խիստ ճշտությամբ շարժվելով ճանապարհի աջ կողմով:

դ) Յերկու ձանապարհների խաչմերուկի նշանը

Այս նշանը դրվում է ճանապարհների խաչմերուկի մոտ աջնալիսի տեղերում, վորտեղ ճանապարհը լավ տեսանելի չէ:

Այս նշանին հանդիպելու դեպքում, պետք է շարժվել դանդաղ, ձայնական ազդանշան տալ և զգուշությամբ անցնել խաչմերուկի սահմանը:

ե) ձանապարհի անհարթությունների (բլրակների) նշանը

Այս նշանին հանդիպելու դեպքում, պետք է շարժվել ճանապարհի աջ կողմով և հաճախակի ձայնական ազդանշան տալ:

զ) Այլ վանդակների նշաններ

Այս նշանը դրվում է ճանապարհի աջնալիսի տեղերում, վորտեղ նորմալ շարժումը հնարավոր չէ. որինակ՝ յերբ ճանապարհը քարքարոտ է, խորդ ու բորդ է, ցեխ և այլն: Այս նշանին հանդիպելու դեպքում նույնպես պետք է զգուշ լինել և դանդաղ արագություն շարժվել:

2. ԱՐԳԵԼԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Արգելական նշանները լինում են շրջանաձև (կլոր) ինչը զանազան արգելիչ նշանակություն ունեցող տարբեր տիպարներով:

Այս նշանները դրվում են քաղաքի փողոցներում և բազմամարդ վայրերի համապատասխան արգելված տեղերում:

3. ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՆՇԱՆՆԵՐ

Ուղեցույց նշանները լինում են քառակուսի կամ քառանկյունու ձևի, չորս տարբեր տիպարների, վորոնցից ամեն մեկը նույնպես ունի իր համապատասխան պայմանական նշանակությունը:

Այս նշանները դրվում են նույնպես քաղաքի փողոցներում և բազմամարդ տեղերում, վորոնք ցույց են տալիս փոխադրական միջոցների վարորդներին հասարակության խիստ կուտակման վայրերը՝ դպրոցների, աղուներների մոտ, փոխադրական միջոցների կանգ առնելու տեղերը և այլն:

II Գ Լ Ո Ւ Ն

ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Փողոցային շարժումը կանոնավորելու նպատակն է՝

ա) Ապահովել բոլոր տեսակի փոխադրական միջոցների և հետիոտն մարդկանց ճիշտ և անվտանգ շարժումը.

բ) Ժամանակին վերացնել այն պատճառները, վորոնք խանգարում են փոխադրական միջոցների նորմալ յերթևեկությունը.

գ) Հսկել, վոր տրանսպորտի վարորդները ճիշտ շահագործեն իրենց տրանսպորտն այն հաշվով, վոր նրանք տեղիք հտան խորտակումների կամ ավարիաների:

Քաղաքում յերթևեկողները (հետիոտն մարդիկ և փոխադրական միջոցների վարորդները) պարտավոր են ուղադրությամբ հետևել փողոցային շարժումը կանոնավորող միլիցիոններների ձեռքով կամ լուսափորով (լուսատու լապտերով) տրվող ազդանշաններին, փողոցներում դըված նշաններին, ուղենշաններին և ճըշտորեն դեկավարվել նրանցով:

Փողոցային շարժումը կանոնավորվում է.

ա) Միլիցիոնների ձեռքի բարձրացումով.

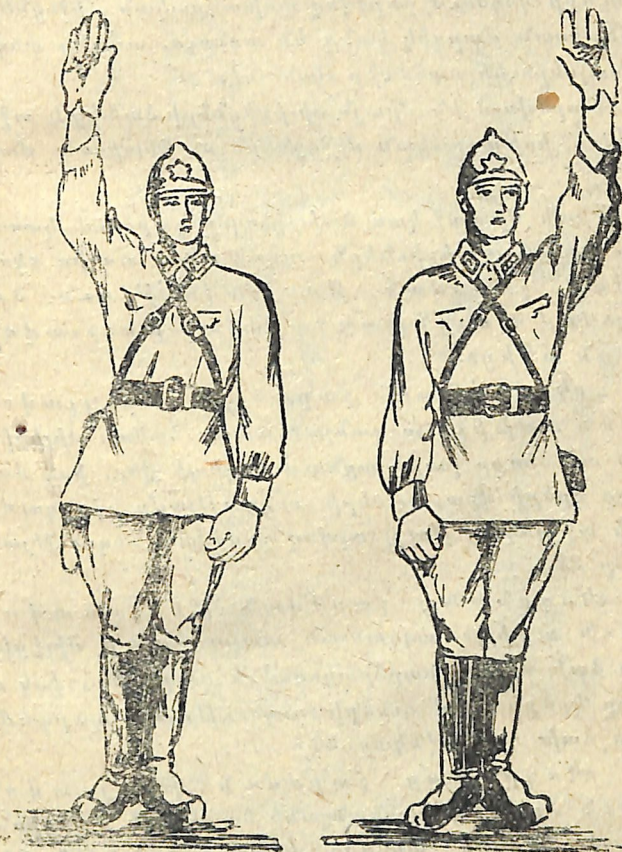
բ) Լուսափորով.

գ) Սուլիչներով.

դ) Հատուկ նշաններով և ուղենշաններով:

1. ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ՁԵՌՔԻ ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՄՈՎ

Փոխադրական միջոցների և հետիոտն մարդկանց շարժումը կանոնեցնելու համար միլիցիոններն ազդա-

Նկ. 20

Նկ. 21

Այժմ հետքը բարձրացրած է գեպի վեր: Ձախ՝ հետքը բարձրացրած է գեպի վեր:

նշան և տալիս «Կանգնած», վերի համար նա բարձրացնում է աջ կամ ձախ ձեռքը դեպի վեր, ձեռքի ափը դարձրած իր նայելու կողմը (նկար 20 և 21):

Այս նշանի համաձայն, միլիցիոնների դիմացում և թիկունքի կողմում շարժվող փոխադրական միջոցներն ու հետիոտն մարդիկ կանգ են առնում, առանց փողոցի խաչմերուկի սահմանը մտնելու:

Շարժվում են միայն միլիցիոնների ձախից և աջից շարժվող փոխադրական միջոցներն ու հետիոտն մարդիկ:

Դեպի մի (աջ կամ ձախ) կողմը դարձում կատարելու համար միլիցիոններն ազդանշան և տալիս «Կողքն թաց շարժման թույլտվություն ձախից» կամ «Կողքն թաց շարժման թույլտվություն աջից»:

«Կողքն թաց շարժման թույլտվություն ձախից» ազդանշան տալու համար միլիցիոններն աջ ձեռքը բարձրացնում է դեպի վեր, իսկ ձախ ձեռքը կրծքի վրա, ուսերի ուղղությամբ պարզում է դեպի աջ կողմը, թույլ տրվող շարժման ուղղությամբ (նկար 22):

«Կողքն թաց շարժման թույլտվություն աջից» ազդանշան տալու համար միլիցիոնները ձախ ձեռքը բարձրացնում է դեպի վեր, իսկ աջ ձեռքը կրծքի վրա՝ ուսերի ուղղությամբ պարզում է դեպի ձախ կողմը (նկար 23):

«Կողքն թաց շարժման թույլտվություն ձախից» ազդանշանի համաձայն, միլիցիոնների ձախ կողմից շարժվող փոխադրական միջոցները կարող են շարժվել ուղիղ և դարձում կատարել դեպի աջ կամ ձախ կողմը, իսկ աջ կողմից, դիմացից և թիկունքից շարժվողները պարտավոր են կանգ առնել:

Նկ. 22

Ազդանշան—«Կողքնաց շարժման թույլտվություն ձախից»:

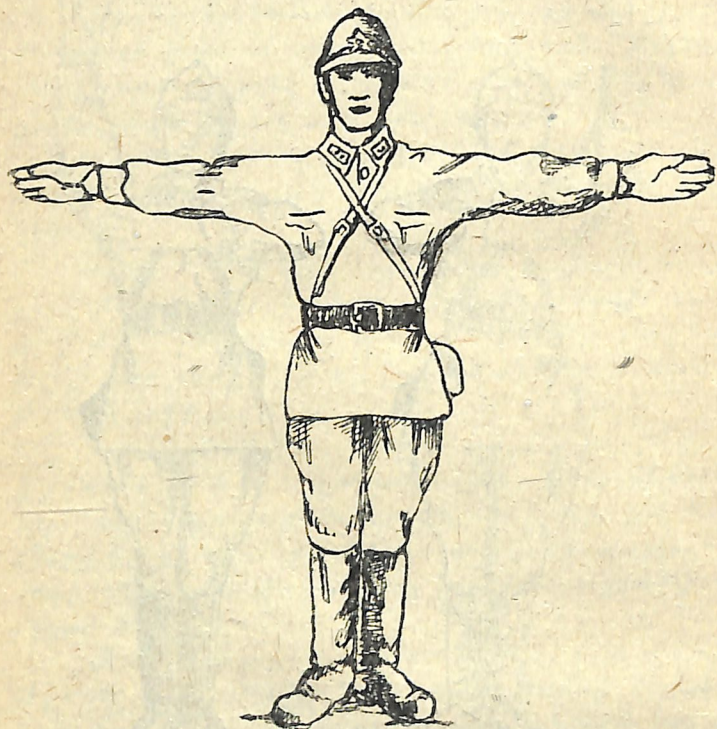

Նկ. 23

Ազդանշան—«Կողքնաց շարժման թույլտվություն աջից»:

Յերբ միլիցիոններն ազդանշան և տալիս «Կողքն թաց շարժման թույլտվություն աջից», միլիցիոնների աջ կողմից շարժվողները կարող են շարժվել ուղիղ և դարձում կատարել դեպի ձախ կողմը, իսկ ձախ կողմից, դիմացից և թիկունքից շարժվողները պարտավոր են կանգ առնել:

ժգել ուղիղ և դա ր ձ ու մ կ ա տ ա ր ե լ դ հ պ ի ա ջ կ ա մ ձ ա խ կ ո ղ մ ր, իսկ մյուս կողմերից շարժվողները պարտավոր են կանգ առնել:

Նկ. 24

Ազգանշան—բոլոր կողմերից շարժման արգելում:

Յերթեվեկությունը բոլոր կողմերից կանգնեցնելու համար միլիցիոնները տալիս են՝ «բոլոր կողմերից շարժման արգելում» ազգանշանը, վորի համար նա յերկու ձեռքը պարզում է գեպի աջ ու ձախ կողմերը ուսերին հավասար (նկար 24):

Այս ազգանշանի համաձայն կանգ ե առնում բոլոր փոխադրական միջոցների և հետիոտն մարդկանց շարժումը բոլոր կողմերում, առանց փողոցի խաչմերուկի սահմանը մտնելու, իսկ խաչմերուկի սահմանների ներսում գտնվողները պարտավոր են անհապաղ ազատել այդ տեղը:

2. ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ՇԱՐՃՄԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ԼՈՒՍԱՖՈՐՆԵՐԻ (ՍՎԵՑՈՓՈՐՆԵՐԻ) ՄԻՋՈՑՈՎ

Հուսափոր կոչվում է՝ հատուկ ձեռք լուսեղեն ազգանշանային սարքավորում, վորով գիշեր ու ցերեկ կանոնավորում են փողոցային շարժումը, փոփոխակի վառվող և զանազան գույնի ապակիներ ունեցող լուսատու լամպերով:

Հուսափորները դնում են փողոցների խաչմերուկների կենտրոններում, հրապարակներում և քնդհանրապես այն տեղերում, վորտեղ տեղի յե ունենում փոխադրական միջոցների և հետիոտն մարդկանց ինտենսիվ ուժեղ յերթեվեկությունը:

ԼՈՒՍԱՖՈՐԻ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ա) Կանաչ լույս.—ձանապարհն ազատ է:

բ) Կարմիր լույս.—ձանապարհը փակ է փոխադրական միջոցների և հետիոտն մարդկանց համար:

գ) Դեղին լույս.—Ուշադրություն և շարժումը կանգ ե առնում բոլոր կողմերում:

Փոխադրական միջոցների վարորդներն ու հետիոտն մարդիկ դեղին լույսի դեպքում պարտավոր են կանգ

առնել առանց խաչմերուկի սահմանը մտնելու, իսկ խաչմերուկի սահմանում գտնվողները պարտավոր են են շուտ ազատել այդ տեղը:

3. ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ՍՈՒԼԻԶՆԵՐՈՎ

Սուլիզներով փողոցային շարժումը կանոնավորվում է այն դեպքում, յերբ մութ կամ մառախուղ է, վորի հետևանքով ձեռքի ազդանշանները յերթելեկողներին տեսանելի չեն, և այն դեպքում, յերբ յերթեկեկողները ուշադրություն չեն դարձնում ձեռքի կամ լուսաֆորի ազդանշաններին, նույնպես և յերբ խախտում են շարժման կարգը:

ՍՈՒԼԻԶՈՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐԸ ՏՐՎՈՒՄ ԵՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՁԵՎՈՎ

- ա) «Կանգ առ».—մեկ յերկարատև սուլոց:
- բ) «Կողքնից շարժման թույլատվություն».— յերկու կարճ և ընդհատ սուլոցներ:
- գ) «Ուշադրություն».—մեկ կարճ սուլոց:

III Գ Լ ՈՒ Ն

1. ԻՆՁՊԵՍԻՏԻ Ե ՅԵՐԹԵՎԵԿԵԼ ԲԱՆԱՐՈՒՄ

Բոլոր տեսակի փոխադրական միջոցների շարժումը կատարվում է փողոցի, ճանապարհի աջ կողմով, մայթին, ճանապարհի յեղրին մոտիկ, իրար հետեվից մեկ շարքով և միմյանցից վորոշ հեռավորության վրա, ըստ վորում նրանց միջև պահանջվող հեռավորությունը կախված է նրանց շարժման արագությունից. վորքան շարժումն ավելի մեծ արագությամբ է կատարվում, այնքան ավելի մեծ հեռավորություն պետք է լինի միմյանց միջև, այն հաշվով, վոր յեթե առջևից շարժվող մեքենան կանգ առնի, հետվից շարժվողը հնարավորություն ունենա նույնպես կանգ առնելու առաջինից 4—5 մետր հեռավորության վրա*):

Բաղադրի սահմաններում յերթելեկելիս, ավտոմոտոմեքենաների վարորդները պետք է լավ իմանան յերթելեկության համար սահմանված բոլոր կանոնները, ղեկավարվեն փողոցային շարժումը կանոնավորող միջիոններների ցուցմունքներով, ճանապարհային-ազդարարական նշաններով ու ուղենշաններով և պարտավոր են իրենց մեքենաները վարել լամենալուրջ ուշադրությամբ և ղգուշությամբ:

Շատ հաճախ ավտոմոտոմեքենաների վարորդները մոռանում են այն ավարիաների ու ղժբախտ պատահաների մասին, վորոնք կարող են ամեն մի վարկյան վտանգի յենթարկել քաղաքացիների կյանքը և խորտա-

*) Շարժման ժամանակ մարդատար մեքենաները միմյանցից առնվազն պետք է լինեն 50 մետր, իսկ քեռնատար մեքենաները 30 մետր հեռավորության վրա:

կել մեծ դժվարությամբ ձեռք բերված Թանկարժեք ավտո-մեքենաները:

Ավարիաներն ու դժբախտ պատահարները մեծ մասամբ տեղի յեն ունենում փողոցների խաչմերուկների տեղերում, անկյուններում, վտյորաններում, կամուրջների վրա և հասարակության կուտակման այլ վայրերում:

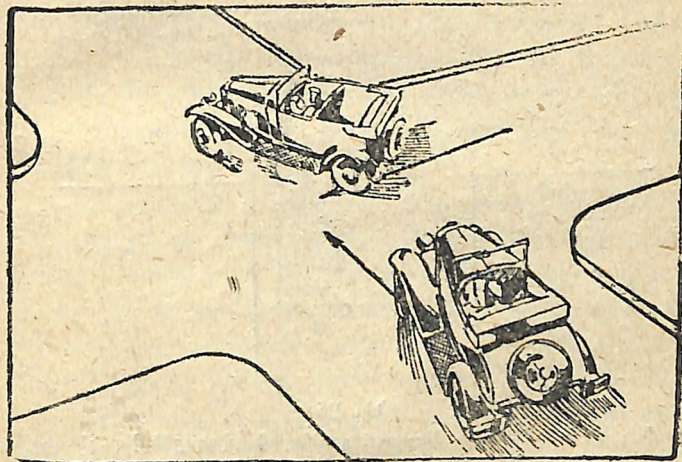
Վերոհիշյալ վայրերով անցնելու ժամանակ շոֆերը պետք է զգաստ և զգուշ լինի. նախքան այդպիսի վայրերին հասնելը նա պետք է ձեռք առնի ըստ նախազգուշական միջոցները. իր մոտենալու մասին ժամանակին ձայնական ազդանշան տալով, նախազգուշացնի մյուս փոխադրական միջոցների վարորդներին ու հետիոտն մարդկանց, դանդաղեցնի իր մեքենայի (կառքի) շարժման ընթացքը և զգուշությամբ անցնի այն տեղերը, փորձելով ավտո-մոտո-մեքենաների շարժման արագությունը մեկ ժամում 10 կիլոմետրից ավելի չպետք է լինի:

Փողոցների խաչմերուկների տեղերում, անկյուններում դարձումներ կատարելիս, դարձի դռներում, նրբանցներում և դարպասները մտնելու, նրանցից դուրս գալու ժամանակ պետք է շարժվել ամենադանդաղ ընթացքով (քայլով), անպայման ձայնական ազդանշան տալով:

Յերբ փողոցի խաչմերուկի վայրում անսպասելի կերպով յերկու մեքենաներ են դուրս գալիս միմյանց դիմաց և յերբ նրանք կարում են մեկը մյուսի ճանապարհը և արդեն այնքան են մոտեցել միմյանց, վոր կանգ առնելու վոչ մի հնարավորություն չկա, իսկ դրա հետևանքով ավտո-մեքենաները պետք է անխուսափելիորեն ընդհարվեն միմյանց հետ, այդ դեպքում պատահարից խուսափելու համար, ամեն մի շոֆեր պարտա-

վոր է իր մեքենան դարձնել դեպի աջ կողմի փողոցը (նկար 25)

Ընդհանրապես փողոցների խաչմերուկների տեղերում շարժման առաջնության իրավունքը պատկանում է ուսավոր տրանսպորտին (տրամվային), իսկ մնացած դեպքերում աջից շարժվող տրանսպորտին:

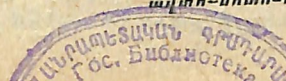

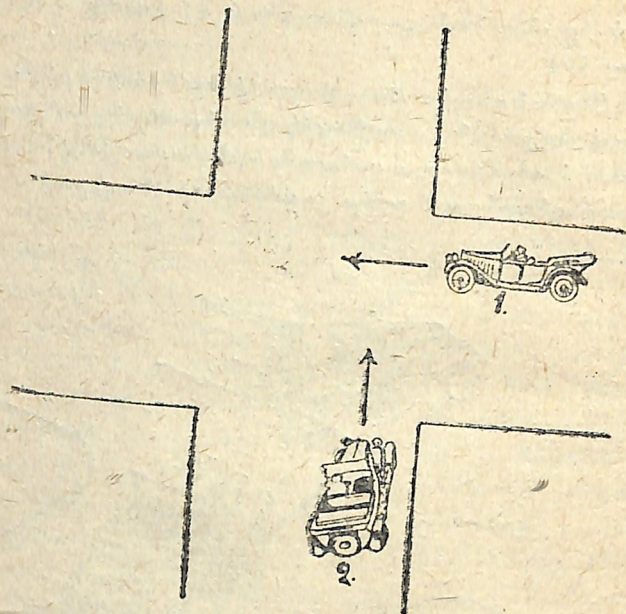
Նկ. 25

Փողոցի խաչմերուկում յերկու ավտոմեքենաներ անսպասելի կերպով իրար հանդիպել են յեկ պատահաբբ համարյա անխուսափելի յե. պատահարից խուսափելու համար յուրաքանչյուր շոֆեր իր մեքենան դարձնել է դեպի իր աջ կողմի փողոցը:

Յուրաքանչյուր փոխադրական միջոցի վարորդ խաչմերուկի վայրում պարտավոր է ճանապարհ տալ առաջին հերթին իր աջից շարժվող տրանսպորտին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Մարդատար և բեռնատար ձիակառքերն ու սայլերը ճանապարհը ղեջում են ավտո-մոտո-տրանսպորտին:

Նկ. 26

Փողոցի խաչմերուկի վայրում զամազամ փողոցներից յեկող № 1 յեկ № 2 մեքենաները կտրում են մեկը մյուսի համապարհը. այստեղ № 2 ավտո-մեքենան կամգ Ե առել յեկ քույլ Ե տվել առաջ անցնելու իր առջեկից շարժվող № 1 ավտո-մեքենային:

Հրշեջ, շտապ ոգնություն, շտապ տեխնիկական ոգնություն և միլիցիական ավտոմեքենաները կարող են առաջ անցնել բոլոր տեսակի տրանսպորտից առաջ՝ փողոցների կամ ճանապարհների ամեն տեղերում, ըստ վերոհիշյալ բոլոր մյուս տեսակի արանսպորտի վարորդները պարտավոր են նրանց ճանապարհ տալ:

Ավտո-մոտո փոխադրական միջոցների վարորդները յերթեկեկության ժամանակ լուրջ ուշադրություն պետք Ե դարձնեն փողոցի քարահատակով շարժվող հե-

տիոտն յերթեկեկողներին, նախքան նրանց հասնելը պետք Ե նախորդ նախազգուշացնել ձայնական ազդանշան տալով, Ե միայն դրանից հետո ղեկը շարժել:

Ջափազանց վտանգավոր Ե, յերբ փոխադրական միջոցների վարորդները մոտենում են հետիոտն յերթեկեկողներին Ե մոտեցած վարկյանին միայն ազդանշան են տալիս. այսպիսի դեպքերում նրանք սարսափեցնում են հետիոտն մարդկանց, վորոնք կարող են շփոթվել Ե ճանապարհից դուրս գալու փոխարեն, շարժվել հակառակ կողմը Ե ընկնել ավտո-մեքենայի կամ այլ փոխադրական միջոցի տակը:

Միաժամանակ հատուկ ուշադրություն դետք Ե դարձնել յերեխաների Ե հարբած մարդկանց վրա, յերբ նրանք շարժվում են փողոցի քարահատակով. նախ քան նրանց մոտենալը, պետք Ե ձայնական ազդանշան տալ, դանդաղեցնել շարժման արագությունը Ե ղեկը շարժել: յերթեկեկության մոտոմեքենաները պարտավոր են կանգ առնել:

Յերթեկեկության ժամանակ պետք Ե ժամանակին ձայնական ազդանշաններ տալ ներքոհիշյալ վայրերին դեռ չհասած, առավազն 30 մետր հեռավորության վրա.

1. Ճանապարհի վորոտաններին (բորոտաններին) մոտենալիս.

2. Փողոցների կամ ճանապարհների խաչմերուկներին մոտենալիս.

3. Դարածներից, դարպասներից Ե նրբանցներից դուրս գալիս Ե մտնելիս.

4. Առջևում դնացող փոխադրական միջոցների առաջն անցնելիս.

5. Դիմացելից յեկող փողաղբական միջոցներին հանաչելիս:

6. Դպրոցներին, ահումբներին և հասարակութեան խիտ կուտակման այլ վայրերին մոտենալիս:

7. Փողոցի քարահատակով շարժվող հետիոտն մարդկանց մոտենալիս:

8. Ավտո-մեքենան տեղից (առաջ կամ հետ) շարժելիս:

9. Յերբ առջևում ճանապարհը 50 մետրից ավելի տեսանելի չի:

Արգելվում է ավտո-մոտո-մեքենաների վարորդներին յերթեկեկ հետվյալ դեպքերում:—

ա) Յերբ արգելակները սարքի չեն:

բ) Առանց հաշվառման համարի:

գ) Առանց ազդարարական սարքավորման:

դ) Յերբ ղեկը 1 — 10 պտույտից ավելի լյուֆտ (տատանում) ունի:

ե) Առանց լուսավորութեան (մութ կամ թանձր մառախուղի ժամանակ):

զ) Խախուտ ակներով:

է) Իջած (առանց ողի) շիներով:

ը) Յերբ ուղիատորը կաթում է:

թ) Ավտո-մեքենան կեղտոտ վիճակում է:

ժ) Խլացուցիչ չունի:

ի) Յերբ մեքենան (կառքը) ներկած է կարմիր գույնի:

լ) Առանց թափքի (կուզովի)

խ) Յերբ աշխատելիս ծուխ է հանում:

ծ) Առանց «կանգ առ» (ստուպ) ազդանշանի:

Ավտո-մոտո-մեքենաների վարորդը աշխատանքի դուրս գալիս պետք է իր մոտ միշտ ունենա իր արհեստով զբաղվելու իրավունքի վկայականը և ուղեգիրը (պուտյովկա):

Խնտիվ արգելվում է ավտո-մոտո-մեքենաների վարորդներին:

ա) Տրանսպորտը վարել հարթած վիճակում:

բ) Ղեկը հանձնել վարելու իրավունք չունեցող այլ անձանց:

գ) Տրանսպորտը վարելիս ուտել կամ ծխել:

դ) Կողքին մեկ հոգուց ավելի մարդ նստեցնել:

2. ԱՎՏՈ-ՄՈՏՈ-ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԶԵՌՔՈՎ ՏՐՎՈՂ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ

Ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները կողմից ձեռքով տրվող ազդանշանները նույնպես խոշոր նշանակութուն ունեն յերթեկեկությունն անվտանգ դարձնելու գործում:

Չնայած նրան, վոր այդ ազդանշանները շատ հասարակ են, այնուամենայնիվ կարելի չի ասել, վոր մինչև որս մեր ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները մեծ մասը չգիտի այդ նշանների բուն նշանակութունը և նրանցով գործելու կարգը, վորի հետեանքով տրանսպորտի վարորդները հաճախակի շփոթութեան մեջ են գցում թե յերթեկեկությունը կանոնավորող պատասպահ միջոցներն են, և թե հենց տրանսպորտի վարորդները մեկը մյուսին:

Ճիշտ և անվտանգ յերթեկեկելու համար, յուրաքանչյուր մեխանիկական տրանսպորտի վարորդ պարտավոր է լավ իմանալ տրանսպորտի վարորդները կողմից ձեռքով տրվող ազդանշանների նշանակութունը և նրանցով գործելու կարգը:

Ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները կողմից ձեռքով տրվող ազդանշանները հետեյալներն են՝

ա) Զախ դարձում:

բ) Աջ դարձում:

դ) Դանդաղեցրու.

դ) Կանգ առ.

Այս սահմանված ձևի ազդանշանները ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները տալիս են՝

ա) Աջ կամ ձախ դարձում կատարելիս.

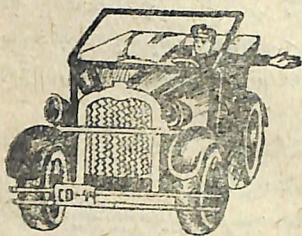
բ) Շարժման արագության ընթացքը դանդաղեցնելիս.

գ) Կանգ առնելիս.

ԱՎՏՈՄՈՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԸ ՁԵՌՔՈՎ ԱԶԴԱՆՇԱՆՆԵՐ ԵՆ ՏԱԼԻՍ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԿԱՐԳՈՎ

Ձախ դարձում.— ձախ ձեռքը ուսին հավասար պարզում ե դեպի դարձման կողմը, ձեռքի ափը դեպի առաջ ուղղած (նկար 27):

Աջ դարձում.— ձախ ձեռքն իջեցնում ե ներքև, մատները գետնին ուղղած, իսկ ձեռքի ափն ուղղած դեպի առաջ ե փոքր շարժումներ ե անում վեր ու վար (նկար 28):

Նկ. 27

Ձախ դարձում

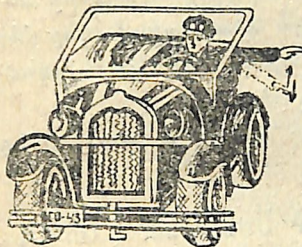

Նկ. 28

Աջ դարձում

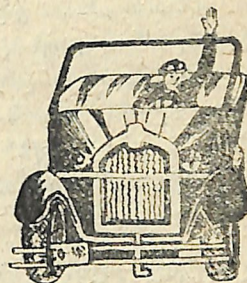
Դանդաղեցրու.— ձախ ձեռքը ուսին հավասար պարզում ե դեպի ձախ կողմը, ձեռքի ափը գետնին ուղղած ե փոքր շարժումներ ե անում վեր ու վար (նկ. 29):

Կանգ առ.— Ձախ ձեռքը դուրս ե հանում մեքենայից ե բարձրացնում ե դեպի վեր (նկար 30):

Նկ. 29

Դանդաղեցրու

Նկ. 30

Կանգ առ

Ձախ դարձում ազդանշանը տրանսպորտի վարորդը պետք ե տա այն ժամանակ, յերբ նա ցանկանում ե իր մեքենան (կառքը) դարձնել դեպի ձախ այս դեպքում, յերբ վարորդը մոտենում ե փողոցի խաչմերուկի սահմանին կամ անկյուններին, նախքան մեքենան (կառքը) դարձնելը, մյուս կողմից շարժվող փոխադրական միջոցներին ե հետիտան մարդկանց պետք ե նախազգուշացնի ձայնական ազդանշան տալով, դանդաղեցնի շարժման ընթացքը ե ձեռքով սահմանված ազդանշան տա:

Յեթի ճանապարհի վրա վորևե արգելք չկա, դանդաղեցրած ընթացքով մեծ կոր գծով դարձնում ե իր մեքենան (կառքը) դեպի ձախ:

Աջ դարձում ազդանշանը տրանսպորտի վարորդը պետք ե տա այն ժամանակ, յերբ նա ցանկանում ե իր մեքենան դարձնել դեպի աջ, այս դեպքում նա պարտավոր ե ձեռքով ազդանշան տալ— «աջ դարձում», նույնպես դարձում կատարելուց առաջ նախազգուշացնել ձայնական ազդանշան տալով:

Թե աջ և թե ձախ դարձումները պետք է կատարել ամենադանդաղ ընթացքով (քայլով):

«Դանդաղ ելք ու» ազդանշանը պետք է տալ, յերբ տրանսպորտի վարորդը դանդաղեցնում է իր մեքենայի շարժման ընթացքն այն նպատակով, վոր հետեից շարժվող տրանսպորտի վարորդները նախազգուշանան և չընդհարվեն միմյանց հետ:

«Կանգ առ» ազդանշանը պետք է տալ կանգ առնելիս:

3. ՓՈԽԱԴՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԻՄՅԱՆՑՈՒՄ ԱՌԱՋ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Փոխադրական միջոցներին միմյանցից առաջ անցնել թույլատրվում է միայն ձախ կողմից, իսկ տրամվայի աջ կողմից:

ՄԱՆՈՐԹԻՆԳՈՒՆ.—Այն տեղերում, վորտեղ հնարավոր չէ տրամվայի աջ կողմից առաջ անցնել, թույլատրվում է առաջ անցնել տրամվայի ձախ կողմից, յերբ առաջ անցնողը (ավտո-մոտո-մեքենայի վարորդը) համոզված կլինի, վոր դիմացից յեկող տրամվայ կամ այլ խոչընդոտ չկա:

Միմյանցից առաջ անցնելու դեպքում, տրանսպորտի վարորդը պարտավոր է իր առջևը շարժվող տրանսպորտի վարորդին նախորդ նախազգուշացնել, ձայնական ազդանշան տալով, և ապա առաջ անցնել, առանց սահմանված արագությունից բարձր արագություն վարագցնելու:

Ստանդարտացվում է առաջ անցնել ամեն տեսակի տրանսպորտից՝

ա) ֆոդոցների խաչմերուկների վայրերում.

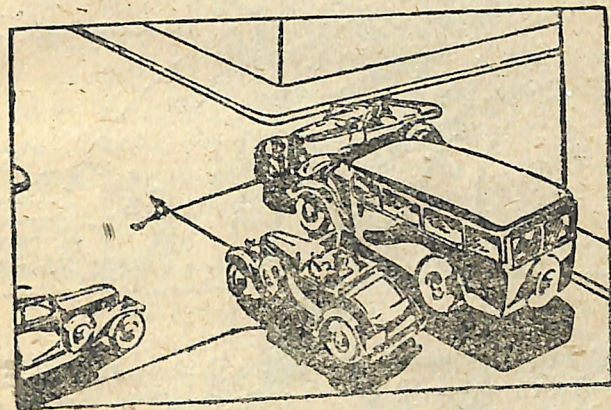
բ) վոլորաններում.

գ) Տրամվայի և ավտոբուսների կանգ առման կետերում.

դ) Կամուրջների վրա.

յե) Նեղ և խորդ ու բորդ ճանապարհներում.

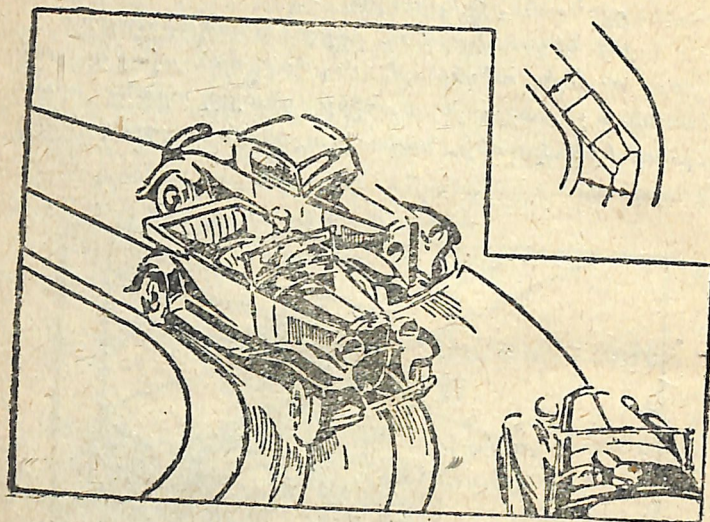
զ) Այն տեղերում, վորտեղ ճանապարհը լավ տեսանելի չի, այլև յերբ առջևից գնացող տրանսպորտի վարորդների կողմից նախազգուշական ազդանշաններ են տրվում:

Նկ. 31

Փողոցի խաչմերուկի տանումում առջևից գնացող մեքենայից առաջ անցնող շոֆերը չի տեսնում իր աջ կողմի փողոցից յեկող ավտո-մեքենան, վորը կտրում է նրա ճանապարհը. այս դեպքում յերկու ավտո-մեքենաներն անշուշտ կընդհարվեն միմյանց հետ յեվ պատահաբբ համարյա անխուսափելի յե:

Տրամվայի կանգառման կետերում կանգ առած ժամանակ, տրամվայի հետեից շարժվող բոլոր տեսակի փոխադրական միջոցները պարտավոր են կանգ առնել տրամվայից 4—5 մետր հեռավորության վրա. այդ փոխադրական միջոցների շարժումը կարելի յե վերսկսել միայն տրամվայի շարժումից հետո:

Նկ. 32

Նույնը՝ վախճանում առաջ անցնող շոփերը չի դիմում դիմացից յեկող մեքենան, վորը անսպասելի դուրս է յեկել նրա դիմաց. այստեղ պատահարն անխուսափելի յէ:

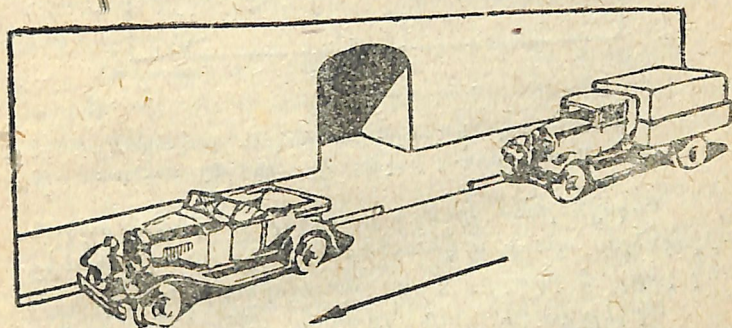
Տրամվայի այն կանգառման կետերում, ուր ուղևորների սպասելու համար պատրաստված տեղեր (պոշ-չադկա) կան, վազոնի կանգ առած ժամանակ անուշափոխադրական միջոցները կարող են առաջ անցնել առանց կանգ առնելու, բայց դանդաղեցրած ընթացքով ու իրենց մոտենալու մասին նախազգուշացնելով ձայնական ազդանշան տալու միջոցով:

Յեթե տրամվայը կանգ է առնում յերկար ժամանակ՝ ավարիաների կամ այլ փոքր նորոգումների հետեանքով, ապա անուշափոխադրական միջոցները իրենց շարժումը կարող են վերսկսել միայն տրամվայի ուղևորների յեկ և մուտքը դադարեցուց հետո:

Հրշեջ մեքենաները, շտապ օգնության, միլիցիական և շտապ տեխնիկական օգնության մեքենաներն անցնում են տրամվայի և ավտոբուսների կանգ առման կետերը դանդաղեցրած ընթացքով և ձայնական ազդանշան տալով:

4. ԻՆՋՊԵՍ ՊԵՏԲ Ե ԿԱՆԳՆԵՑՆԵԼ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ

Փողոցում կանգ առնելիս՝ տրանսպորտի վարորդը միշտ պետք է իր մեքենան (կառքը) կանգնեցնի աջ կողմում, մայթին՝ մոտիկ, շարժման հոսանքի ուղղությամբ, առանց խափանելու աների մուտքերի, դարպասների, նրբանցների յեկ և մուտքը, տրամվայի և ավտոբուսների կանգառումները: (Նկար 33):

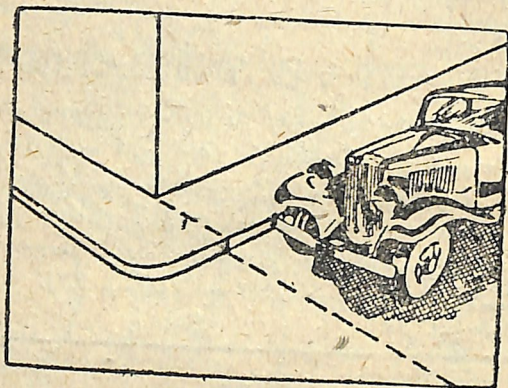

Նկ. 33

Մեքենաները միշտ կանգնեցված են փողոցի աջ կողմում, մայրի կետ գուղտեկ յեկ շարժման հոսանքի ուղղությամբ, առանց խափանելու գաղաթի յեկ յեկ մուտքը:

Միլիցիաների ազդանշանով կամ վերկի այլ խոչնդոտի հետեանքով կանգ առնելիս, տրանսպորտը պետք է կանգնեցնել այնպես, վոր չխանդարվի մյուս փոխադրական միջոցների շարժումն ու հետիտան յեկը:

վեկությունը, իսկ փողոցի խաչմերուկի սահմանները մոտ տրանսպորտը պետք է կանգնեցնել այնպես, վոր նրանք փողոցի անկյունի շենքերի ճակատի գծից դուրս չգան, այսինքն առանց խաչմերուկի սահմանը մտնելու (նկ. 34.):

նկ. 34

Մեքենան ճիշտ է կանգնեցրած փողոցի խաչմերուկի սահմանի մետ, առանց խաչմերուկի սահմանը մտնելու:

Փողոցներում կամ այլ տեղերում փոխադրական միջոցները պետք է կանգնեցնել մեկը մյուսի հետևից մեկ շարքով, իրարից վորոշ հեռավորության վրա:

Արգելվում է փոխադրական միջոցները կանգնեցնել՝

ա) փողոցների խաչմերուկների սահմաններում.
բ) վոլորաններում.

գ) կամուրջների վրա և նեղ փողոցներում, վորտեղ կանգ առած տրանսպորտը կխանգարի մյուս տրանսպորտի և հետիոտն մարդկանց շարժումը:

Ավտո-մոտո-տրանսպորտը կանգ առած ժամանակ պետք է անպայման ձգած լինի ձեռքի արգելալիք (տուր-

մոդը), և այդպիսին կարելի չէ ազատ արձակել միայն մեքենան տեղից շարժվելու դեպքում:

Յերբ տրանսպորտի վարորդը հեռանում է մեքենայից, պետք է դադարեցնի մոտորի (շարժիչի) աշխատանքը, անջատի ելեքտրականությունը այդ նպատակի համար յեղած հատուկ բանալիով և բանալին վերցնի իր հետ:

Վայրեջներում և յերթևեկության խիտ վայրերում արգելվում է տրանսպորտի վարորդներին հեռանալ մեքենայից, թողնելով մեքենան առանց հսկողության:

5. ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՅԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գիշերային յերթևեկությունը հատուկ ուշադրություն է պահանջում ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդներից:

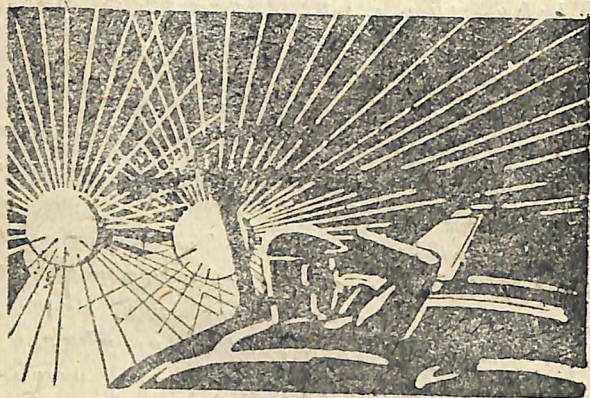
Հապտերները (ֆառերը) լուսավորում են ճանապարհի միայն մի փոքր մասը ավտո-մեքենայի առջև վում, իսկ մեքենայի կողմերում յեղած տարածությունը մնում է մթության մեջ:

Խորտակումներից ու դժբախտ պատահարներից խուսափելու համար պետք է մեքենան շարժել վորքան հնարավոր է, ճանապարհի յեզրերից հեռու. փողոցների խաչմերուկներին մոտենալիս, պետք է ժամանակին մարել մեծ լույսերը, ազդանշան տալ և դանդաղեցնել շարժման ընթացքը. գիշեր ժամանակ անվտանգ յերթևեկելու համար, ուրիշ մեքենայի հանդիպելիս, ամենից կարևորը լապտերների ուժեղ լույսերի մարումն է:

Գիշերային յերթևեկության ժամանակ մեծ մասամբ խորտակումներն ու դժբախտ պատահարները տեղի յեն ունենում այն դեպքերում, յերբ դիմացից շարժվող մեքենայի լապտերների ուժեղ լույսերը շրջնում են

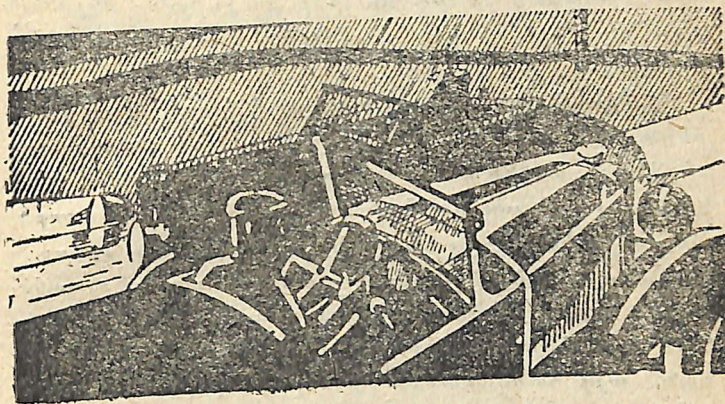
հանդիպող մեքենայի շոֆերի աչքերը: Շատ հաճախ ուժեղ լույսերի հանդիպող շոֆերի աչքերն այնպես են շլանում, վոր նա այլևս վոչինչ չի տեսնում, և դրա հետևանքով նա չի կարողանում տանել իր մեքենան այն ճանապարհով, վորով պահանջվում է:

Յեթն հանդիպող (յեկող) մեքենան չի հանգցնում մեծ լույսերը, ապա գնացող մեքենայի վարորդը պետք է կանգ առնի և իր լույսերը մարի ու սպասի, մինչև վոր յեկողն անցնի իրենից. գնացողն իր լապտերների լույսերը պետք է վառի այն ժամանակ, յերբ հանդիպող մեքենայի շոֆերն արդեն անցել և իր լապտերների լույսի ներգործման սահմանից:

Նկ. 35

Մեծ լույսերը վառել են համդիպող մեքենայի շոֆերի տեսողության դաշտի սահմանում, ճառագայթները շլացնում են համդիպող շոֆերի աչքերը և չեն ճանապարհն անտեղանքի յն դառնում մրա համար:

Նկ. 36

Լապտերների մեծ լույսերը վառված են համդիպող մեքենայի շոֆերի տեսողության դաշտի սահմանից դուրս:

Յեթն գնացողն ել ժամանակից շուտ վառի իր լապտերների լույսերը, դրանով կշլացնի իր դիմացից յեկող մեքենայի շոֆերի աչքերը. այս դեպքում կատաստրոֆան (աղետը) անխուսափելի կլինի:

Քաղաքում և բազմամարդ վայրերում լուսավորված փողոցներում պետք է վառել միայն լապտերների փոքր լույսերը. իսկ չլուսավորվող ճանապարհներում, յեթն հանդիպող մեքենաներ (կառքեր) չկան, կարելի յն վառել բոլոր լույսերը:

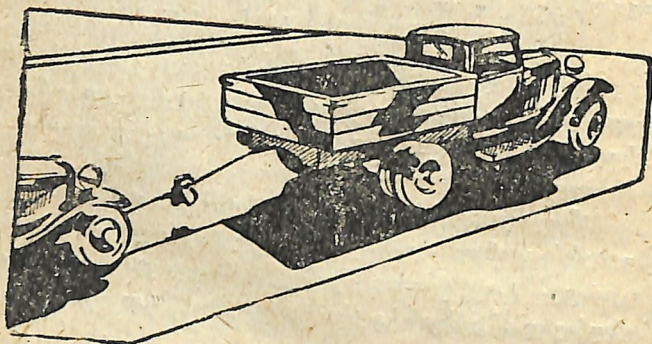
Վախկոտ անասուններին հանդիպելու դեպքում, նույնպես պետք է մարել լույսերը:

6. ԲՈՒՔՍԻՐՈՒՄԸ

Բուքսիրման ժամանակ պարանը պետք է կապել այնպես, վոր քաշող մեքենայի հանկարծակի-կանգու-

ման ժամանակ հնարավոր լինի բուքսիրվող մեքենան դարձնել դեպի մի կողմը՝ միայնաց հետ չընդհարվելու համար:

Դրա համար պարանը պետք է կապել քաշող մեքենայի հետեի մասի ձախ կողմից, իսկ բուքսիրվող մեքենայի առջևի մասի աջ կողմից: շարժվելու ժամանակ վոչ մի դեպքում չի կարելի անիջներով տրորել պարանը կամ քշել պարանի վրայով, այլ պետք է պարանը ձգել և, վորքան հնարավոր է, պարանը պահել ձգված դրությամբ, հակառակ դեպքում քաշող մեքենան հաճախ ուժեղ կերպով կցնցի բուքսիրվող մեքենան. այդ հանգամանքն իր հերթին յերկու մեքենաների վրայել վատ կանդրադառնա և բացի դրանից պարանն ել կկտրվի:

Նկ. 37

Պարամը տեսանելի դարձնելու համար նրա վրա լաթեր է կապած:

Բուքսիրման ժամանակ պարանը հաճախ տեսանելի չի լինում մյուս շոֆերների համար, և նրանք,

չտեսնելով պարանը, կարող են իրենց մեքենաները քշել բուքսիրվող և բուքսիրող մեքենաների միջով, վորի հետևանքով տեղի կունենա նոր ավարիա. դրանից խուսափելու համար, պարանի վրա պետք է կապել՝ ցերեկը աչքի ընկնող վառ գույնի լաթեր, իսկ գիշերը՝ սպիտակ գույնի լաթեր:

IV Գ Լ ՈՒՆ

1. ՅԵՐՔԵՎԵԿՈՒՅՈՒՆԸ ՔԱՂԱՔՑ ԴՈՒՐՍ

Գաղաքից դուր յերթեկեկելիս ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները ամենալուրջ ուշադրություն պետք է դարձնեն լեռնոտ և ժայռոտ ճանապարհների վրա:

Անդրկովկասը խորհրդային Միության մեջ լեռնոտ յերկրներից մեկն է հանդիսանում, և Անդրկովկասում գոյություն ունեցող անուշա հաղորդակցության ճանապարհները համարյա թե 100%-ով անցնում են լեռների վրայով և ժայռերի միջով. հետևապես, այդպիսի ճանապարհներով յերթեկեկելիս, ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները պետք է շատ զգաստ և ուշադիր լինեն:

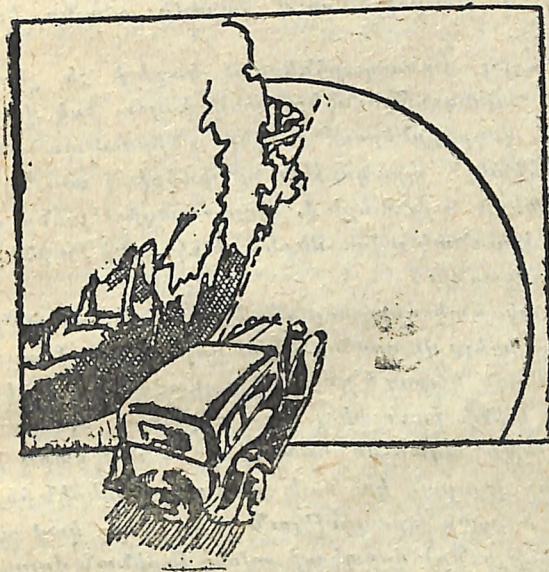
Տրանսպորտի խորտակումները և դժբախտ պատահարները տեղի յեն ունենում լեռնային ճանապարհներում, գլխավորապես վոլորաններում ու վայրեջներում:

Ի միջի այլոց կարելի չէ ասել, վոր ժամանակակից շոֆերների մեծ մասը, վոլորաններով կամ դառիթափ վայրեջներով ու վերելքներով յերթեկեկելիս, բավարարվում են միայն դեկանավոր պատեցներով և արգելակելով, առանց հաշվի առնելու, վոր յուրաքանչյուր վոլորան, վայրեջ կամ վերելք պահանջում է անցնել համապատասխան կանոններով:

Վոլորաններով անցնելիս ամենից վտանգավոր է, յերբ մեքենայի հետևի անիվները սայթաքում են (զանոս), գլխավորապես ճանապարհը ձյունով ծածկված կամ թաց ժամանակ. այդպիսի դեպքերում պատահարը շատ հաճախ անխուսափելի չէ լինում, վորի հետևանքով մեծ քանակությամբ ավտո-մեքենաներ են խորտակվում:

Վոլորաններով անվտանգ յերթեկեկելու համար, ավտո-մոտո-տրանսպորտի վարորդները, վոլորաններին հասնելուց առաջ, պետք է դանդաղեցնեն իրենց մեքենայի շարժման արագությունը, շարժվեն ճանապարհի աջ կողմով, զգուշությամբ և ազդանշան տալով անցնեն վոլորանները, վորից հետո միայն կարելի չէ ազատ շարժունակել յերթեկեկելու:

Վաչ մի դեպքում չի թույլատրվում վոլորաններում, այլև վերելքի գագաթում առջևից գնացող փոխադրական միջոցներից առաջ անցնել:

Նկ. 38

Վոլորանում մեքենան շարժվում է ճամապարհի ձախ կողմով, վորի հետևանքով շոֆերը չի տեսնում դիմացից յեկող մեքենան, այս դեպքում պատահարն անխուսափելի չէ:

Լեոնային, ժայռոտ ճանապարհներով, նաև դառիթափ վոլորաններով, վայրեջքներով ու վերելքներով անվտանգ յերթևեկելը կախված է նաև մեքենայի տեսակից, վորքան ավտո-մեքենան կարճ և ուժեղ լինի, այնքան ավելի հեշտ կլինի ամեն տեսակի դառիթափ վոլորաններով ու վայրեջքներով յերթևեկելը, իսկ մեծ մեքենայով այդպիսի ճանապարհներով անվտանգ յերթևեկելը՝ նույնիսկ հմուտ շոֆերի համար, բավականին դժվար գործ է:

Պետք է աշխատել, վոր ավտո-մեքենան վոլորաններում ու վայրեջքներում շարժվի առանց կանգառումների:

Ուղիղ ճանապարհներում կարելի յե յերթևեկել առանց արագությունները փոփոխելու, իսկ վոլորաններում, վայրեջքներում ու վերելքներում պահանջվում է ժամանակին արագությունը փոփոխել առանց կանգառումների այն հաշվով, վոր արագությունը փոփոխելու ժամանակ ավտո-մեքենան չկորցնի իր իներցիան և կանգ չառնի:

Հակառակ դեպքում մեքենան կանգ առած տեղից առաջ շարժելը վոլորանում կամ վերելքում դժվար կլինի, և մեքենան կարող է դեպի հետ շարժվել, այս դեպքում դժվար կլինի խուսափել նաև դժբախտ պատահարից:

Յեթե ավտո-մեքենան շարժվում է սարն ի վեր, և առջևը վոլորան կա, նախ քան այդ տեղերին հասնելը, պետք է ցածր արագություն դրել (Զորդ կամ առաջին արագությունը), վորպեսզի ավտո-մեքենան վոլորանում կամ վերելքում կանգ չառնի և չսկսի հետ շարժվել:

Նույնպես պետք է վարվել դառիթափ վայրեջքներին մոտենալիս:

Յեթե մեքենան արագ է շարժվում և ժամանակին արագությունը չի դանդաղեցվում, ապա միանգամից

արգելակելուց կամ դարձում կատարելուց մեքենան կսայթաքի, և խորտակումը նույնպես անխուսափելի կլինի:

Նկատի ունենալով լեոնային ճանապարհների վոլորանների դժվարությունները, շոֆերը վոլորաններում պետք է իր ձեռքը չհեռացնի դեկի անիվից: Դրա համար ամենակարևորն է փոխել արագությունը նախ քան վոլորաններին հասնելը, վորպեսզի վոլորաններում դրա համար ձեռքերը չհեռացնի դեկանիվից:

Կտրուկ (սուր) վոլորաններով անցնելիս անհրաժեշտ է, հնարավոր յեղած սահմաններում, ավտո-մեքենայի առջևի ակները դարձնել դեպի մի կողմը մինչև վերջը:

Յերբեմն լինում են դեպքեր, յերբ վոլորանն անցնելու համար պահանջվում է մեքենան դեպի հետ շարժել. այսպիսի դեպքերում վոլորանն անցնելն ավելի վտանգավոր է, քան առջևի անիվները մինչև վերջը դեպի մի կողմը (դառնալու կողմը) դարձնելը:

Վոլորաններում, դառիթափ (ուղղորդ) իջնող ճանապարհներում և վերելքներում ձախական ազդանշաններ տվեք, ճանապարհի ձախ կողմը չանցնեք և ձեր առջևից գնացող մեքենաներից առաջ չանցնեք:

Յեթե ճանապարհի վերելքներում կամ վոլորաններում մեքենան սկսում է հետ գնալ և կանգնեցնելու հնարավորություն չկա, պետք է աշխատել մեքենան ուղղել ճանապարհին յեղած հողակույտերին, պատերին և այլ խոչնդոտներին, ակները քսել այդ խոչնդոտներին, վորպեսզի ավտո-մեքենան իներցիա չզարգացնի, այլ կանգ առնի, հակառակ դեպքում պատահարն անխուսափելի յե:

2. ՅԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԹԱՅ ՅԵՎ ՍԱՅԹԱՔՈՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐԶՈՎ

Թաց և սայթաքուն ճանապարհներով պետք է շարժվել ամենալուրջ ուղադրությամբ, վորովհետև թաց և սայթաքուն ճանապարհներով շարժվելիս մեքենան քիչ է շարժապուծ ունենում գետնի հետ, քան չոր ժամանակ:

Յեթե ճանապարհը թաց է կամ ծածկված է ձյունով, սառույցով, վորի հետևանքով մեքենան լավ չի շարժապուծ գետնի հետ, ավտո-մեքենան հաճախ կարող է սայթաքել և վորոշ տարածություն անցնել ինքնաշարժի շնորհիվ սահելով, չնայած նրան, վոր ակները կարող են արգելակած լինել և չպտտվել:

Ստանալ է սայթաքուն ճանապարհներով յերթեվեկելիս պետք է հետևել, վոր արգելակները ճիշտ կանոնավորված լինեն այն հաշվով, վոր արգելակները ձգելու ժամանակ բոլոր ակները կանգ առնեն միաժամանակ:

Արգելակելու դեպքում, արգելակը պետք է շատ սահուն տալ, առանց շարժապուծ մի խառնիլը (կոնուսը) անջատելու, յեթե մեքենայի արգելակումը տեղի չե ունենում ընթացքը դանդաղեցնելու և վոշ թե մեքենան բոլորովին կանգնեցնելու համար:

Արգելակները կարելի չե ստուգել հետևյալ ձևով՝

Ավտոմեքենայի հետևի մասը բարձրացնել դամկրատի վրա, շարժիչն աշխատեցնել և վորևե արագություն գցել. յերբ ակներն սկսեն պտտվել, ապա պետք է արգելակել. յեթե ակները կանգ առնեն բոլորը միաժամանակ, ուրեմն արգելակները ճիշտ են կանոնավորված, իսկ յեթե վոշ, պետք է կանոնավորել:

Առջևի ակները կարելի չե ստուգել ձեռքով:

Թաց և սայթաքուն ճանապարհներով ավտոմեքենան տեղից պետք է շարժել շատ դանդաղ և սահուն կերպով, արագությունը քիչ բանալ և կոնուսի պիդալը շատ դանդաղ բաց թողնել այն հաշվով, վոր շարժապուծ տեղի ունենա, վորքան հնարավոր է, սահուն կերպով, վորպեսզի ավտո-մեքենան տեղից շարժվի դանդաղ և առանց ակների սայթաքման:

Ավտո-մեքենան տեղից շարժելուց հետո, գազը պետք է ավելացնել աստիճանաբար:

Միանգամից դադ տալու դեպքում ակներն արագ կպտտվեն, նրանք այլևս չեն շարժապուծ գետնի հետ և կսկսեն սայթաքել:

Վերոհիշյալ կարգով դործելիս, յեթե ավտո-մեքենան տեղից չի շարժվում, և ակները սայթաքում են, ավտո-մեքենան պետք է մի քիչ դեպի հետ շարժել, ապա նորից դեպի առաջ:

3. ԱՎԱՐԻԱՆԵՐ

Ճանապարհին ավարտայի հետևանքները մեկ շոֆերի ուժերով վերացնելը հաճախ անհնարին է լինում:

Այսպիսի դեպքերում պետք է ոգնության կանչել անցնող շոֆերներին, վորոնք պարտավոր են կանգ առնել և ոգնություն ցույց տալ: Այդ նրանց քաղաքացիական պարտականությունն է:

Անցնող մեքենան կարելի չե կանգնեցնել հետևյալ կարգով՝ ցրեկը ձեռքը պարզել ուսին հավասար ճանապարհի լայնությամբ, կամ մեքենայի վրա փոքրիկ դրոշակ պարզել (կարելի չե կախել ձեռքի թաշիխակ):

Գիշերը լապտերների լույսերն ուղղել ճանապարհի լայնությամբ:

Կոտրած կամ փշացած ավտո-մեքենան պետք է կանգնեցնել, վորքած հնարավոր է, ճանապարհի յեզրին մոտիկ, ավելի լավ կլինի մեքենան բոլորովին դուրս հանել ճանապարհից, վորպեսզի չխանգարի մյուս փոխադրական միջոցների ազատ շարժումը:

Ուրիշներեց ոգնություն պահանջելիս վարորդը չպետք է մոռանա ոգնել նրանց ավարիաների կամ խորտակումների դեպքերում:

Ճանապարհին բեկվինը վերջանալիս յուրաքանչյուր շոֆեր պետք է իր բեկվինի մի մասը տա բեկվին չուկեցող շոֆերին:

Ավարիաների դեպքում, յեթե անցնող շոֆերի ցույց տված ոգնությամբ հնարավոր չի լինում ավարիա ունեցած մեքենան կարգի բերել, ապա վարորդը պետք է հայտնի իր գարածին և սպասի, մինչև վոր ոգնություն հասնի:

Յեթե ցուրտ յեղանակին պետք է յերկար ժամանակ ոգնության սպասել, անհրաժեշտ է մեքենայի ոտ դիատորից ջուրը թափել:

Յեթե յերկու մեքենաներ ընդհարվում են միմյանց հետ, վորի հետևանքով ֆլաավում է ավտո-մեքենան կամ այլ փոխադրական միջոց, անկախ նրանից, թե ով է հանցավորը, անգամ փոքր ֆլաավածքների դեպքում, պետք է գրի առնել ավտո-մեքենայի կամ կառքի համարը և պատահարին մասնակցող վկաներին:

Յերբ ընդհարումների հետևանքով կամ այլ պատճառներով լուրջ ֆլաավածքներ կամ մարդկային զոհեր են լինում, անհրաժեշտ է այդ առթիվ հայտնել տեղի միլիցիայի մարմիններին և ավտո-տեսչության կից հանձնաժողովին:

4. ԱՎՏՈ-ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՇՐԴԵՂԸ.

Ավտո-մեքենայում առաջացող հրդեհը մարելու համար բոլոր գարածներում և առանձին ավտո-մեքենաների վրա պետք ունենալ հատուկ փրփրածին հրշեջներ (ոգնետուշիտելներ) և յուրաքանչյուր շոֆեր պետք է լավ իմանա հրդեհի դեպքում հրշեջներով և առանց հրշեջների ավտո-մեքենայում առաջացած հրդեհը մարելու կարգը:

Ընդհանրապես հրդեհն ավտո-մեքենայում կարող է առաջանալ յերկու հիմնական պատճառներից, այն է՝

1. Կ ա ը ր Բ յ ու ը ա տ ո Ր ու մ ստացվող կայծերից.
2. Ե լ Ե ք տ ը ա կ ա ն լ ա ը ե ը ի կարճ միացումից:

Առաջին դեպքում, յեթե հրդեհն առաջանում է Կ ա ը ր Բ յ ու ը ա տ ո Ր ու մ ստացվող կայծերից, առաջին հերթին պետք է փակել բեկվինի բակից դեպի կարբյուրատոր տանող խողովակի փոքր ծորակը (կրա-նիկը), հետո շարժիչը պետք է աշխատեցնել արագ պտույտներով յեվ սկսել կրակը մարել հատուկ հրշեջ-պտույտներով յեվ սկսել կրակը մարել հատուկ հրշեջներով. յեթե այդպիսին չկա, կրակի վրա պետք է լցնել չոր ավազ, կամ կրակը ծածկել ջրով թրջած շորերով յեվ թույլ չտալ, վոր բոցը տարածվի դեպի մեքենայի թափքը (կուզովը):

Այս դեպքում, քանի վոր կրակը չի մարել, շարժիչը չպետք է կանգնեցնել, այլ պետք է աշխատեցնել արագ պտույտներով, վարպետի նա ծախսի, վերջացնի կարբյուրատորում յեղած բեկվինը:

Կրակի վրա ջուր լցնելը յերբեք չի թույլատրվում, վորովհետև բեկվինը կտարածվի ջրի յերեսին, յեվ կրակն ավելի լայն կտարածվի: Յեթե հրդեհն առաջանում է Լ Ե ք տ ը ա կ ա ն լ ա ը ե ը ի

կարճ միացումից՝ պետք է անմիջապես ընդհատել շարժիչի աշխատանքը, փակել բենդինի բակի ծորակը (կրանիկը) և թույլ չտալ, վոր բենդինը հոսի դեպի կարբյուրատորը. ապա պետք է անջատել լարերն ա- կումուլյատորից և սկսել կրակը մարել, ինչպես առա- ջին դեպքում:

Ելեքտրական լարերի կարճ միացումից հրդեհ առաջանալու դեպքում ալկումուլյատորից առանց ան- ջատելու հնարավոր չի լինի մարել կրակը:

Ավտո-մեքենան հրդեհից պաշտպանելու համար, ամենալավ միջոցն է՝

ա) Շարժիչը միշտ ճիշտ կանոնավորված պահել:

բ) Շարժիչը մաքուր պահել:

գ) Ելեքտրական լարերը կանոնավոր կերպով միա- ցնել և հսկել լարերի մեկուսացման վրա, վոր- պեսդի նրանք լավ մեկուսացված լինեն, մա- նավանդ բարձր լարվածության լարերը:

5. ԱՎՏՈ-ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Խորհրդային տնտեսություն մեջ ավտո-մեքենա- ների ճիշտ շահագործումն ավտոտրանսպորտի վարորդ- ներից հատուկ խնամք է պահանջում դեպի ավտո- մեքենաները և պահուսի մասերի խնայողաբար գործա- ծումը:

Ավտո-մեքենան, նրա այս կամ այն մասերը և ավտո-մեքենային պատկանող գործիքները պահալա- նելու և խնամելու պատասխանատվությունն ամբող- ջապես զրկում և շոֆերի և այն բրիգադի վրա, վորին հանձնարված է խնամել ու պահպանել տվյալ ավտո- մեքենան գարաժում, իսկ գարաժից դուրս պատասխա- նատվությունը զրկում է միմիայն շոֆերի վրա:

Ավտո-մեքենան խնամելու և ճիշտ շահագործելու

համար, շոֆերը լավ պետք է իմանա իրեն մեքենայի կոնստրուկցիայի առանձնահատկություններն ու նրա ներկա տեխնիկական վիճակը:

Յեթի շոֆերը նոր մեքենա յե ստանում, վորը կա- րող է նրան անձանոթ կոնստրուկցիայի մեքենա լինել, ալդ դեպքում շոֆերը պարտավոր է մանրամաս- նորեն ծանոթանալ տվյալ ավտո-մեքենայի բոլոր մա- սերի և մեքենայի կոնստրուկցիայի հետ և ղեկավարել ավտո-մեքենան խնամելու և վարելու մասին ավտո- գործարանից տված համապատասխան կանոնադրով:

Այդպիսի դեպքերում շոֆերը յերեք չպետք է վստահ լինի իր փորձառությունով ու հմտությամբ, վորովհետե ներկայումս գոյություն ունեն բազմաթիվ ավտոգործա- րաններ, վորոնք արտադրում են տարբեր կոնստրուկ- ցիայի ավտո-մեքենաներ և յուրաքանչյուր ավտո-գոր- ծարան իր նորությունները գործադրում է ավտո-գոր- ծում:

Յեթի շոֆերը չղեկավարվի ավտո-գործարանի հրա- հանգով, այդ դեպքում կարճ ժամանակամիջոցում կփչա- նան ավտո-մեքենայի մասերն ու մեխանիզմները և հետևյալս կանպետքանա մեքենան ամբողջությամբ:

Գործարանից ստացված նոր ավտո-մեքենան շա- հագործման մեջ դնելիս պետք է հիշել, վոր նոր ավտո- մեքենայի շարժիչի մասերն ու շասսին դեռ լրիվ և հարկ յեղած չափով չեն աշխատել և իրենց տեղում լավ չեն յեղած չափով չեն աշխատել և իրենց տեղում լավ չեն հարմարվել, ուստի անհրաժեշտ է հատուկ ուշադրու- թյամբ հսկել նրա ընդհանուր վիճակի վրա:

Առաջին 650 կ.մ. անցնելու ընթացքում մեքենայի արագությունը շարժման ժամանակ ներքոհիշյալ նորմա- ներից ավելի չպետք է լինի.—

ՆՈՐՄԱՆԵՐ

Բեռնատար ավտոմեքենաների համար.

5 տոննանոց-մեկ ժամում 15 կ. մ.

4 » » 20 »

3 » » 25 »

1-1/2 » » 30 »

Մարդատար ավտոմեքենաների համար մեկ ժամում 35 կ. մ.-ից վուչ ավելի:

Շարժիչի յուղը պետք է փոխել առաջին 200 կ. մ. վազք կատարելուց հետո, ապա 400 կ. մ.-ից հետո, էսկ դրանից հետո սովորաբար ամեն մի 800 կ. մ. վազքից հետո:

Ավտոմեքենաների մասերը քանդելու, հավաքելու և կանոնավորելու ժամանակ պետք է ոգտվել իրեն համապատասխան դորժիքներով, հակառակ դեպքում, ավտոմեքենայի մասերը կջլհավեն և նույնիսկ կփչանան:

6. ՎԱՌԵԼԱՆՅՈՒՅԻ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ ԾԱԽՍՈՒՄԸ

Վառելանյութը պետք է խնայողաբար ծախսել. դրա համար անհրաժեշտ է՝

ա) Հետևել, վորպեսզի շարժիչը մշտապես ճիշտ կանոնավորված լինի.

բ) Բենզին կամ յուղ լցնելու ժամանակ չթափել՝

գ) Կանգ առնելիս ընդհատել շարժիչի աշխատանքը.

դ) Շարժիչը դատարկ (խալասոյ) չաշխատեցնել:

ե) Հետևել, վորպեսզի բենզինի բակից, ֆիլտերից, բենզինի խողովակներից, վակուում-ապարատից և կարբյուրատորից բենզին չթափվի.

զ) Շարժիչը չաշխատեցնել ուշացած վառումով.

է) Չերթևեկել շատ աղքատ կամ շատ հարուստ խառնուրդով:

Ավտոշիները ճիշտ շահագործելու համար անհրաժեշտ է՝

ա) Շիներում մշտապես համապատասխան ճնշում պահել.

բ) Ավտոմոբիլի վրա նորմայից ավելի բեռ չբարձել.

գ) Խուսափել միանգամից արգելակելուց.

դ) Արագ դնալու ժամանակ կտրուկ դարձումներ չկատարել:

ե) Չերթևեկել տրամվայի գծի սլաքները վրայով.

զ) Հետևել, վորպեսզի շիների վրա յուղ կամ բենզին չթափվի:

է) Խուսափել շիների մեխանիկական ձևավածքներից, վորի համար պահանջվում է ակները չքշել շինարարությունից մնացած աղբերի վրայով (նրանց մեջ սովորաբար մեխեր, ապակու և յերկաթի կտորներ են լինում):

բ) Ավտո մեքենան տեղում կանգ առած ժամանակ դեկը չպտտել:

թ) Չերթևեկել մեծ արագությամբ, հատկապես վատ ճանապարհներով և հնարավոր յեղած դեպքում, աշխատել մեքենան չքշել ճանապարհի խորդ ու բորդ տեղերով:

Անհարթ ճանապարհների մշտական ցնցումները բացի շիների վրա վատ ազդելուց, վատ են ազդում նաև ավտոմեքենայի մետաղե մասերի վրա, վորի հետևանքով փոփոխվում է մետաղների մոլեկուլյար կապ, մոլթյունը, այլ խոսքով փչանում է մետաղի վորակը, որինակ՝ մանրահատիկ պողպատը փոխվում դառնում է

մեծահասակի, և վատ ճանապարհով յերթեկեկիս, ավտոմեքենայի այս կամ այն մասերը կարող են հանկարծ անսպասելի կոտրվել:

Ավտոմեքենայի գոյությունը յերկար ժամանակ պահպանելու համար անհրաժեշտ և վատ ճանապարհներով դանդաղ և զգուշ յերթեկեկել:

Վերոհիշյալ պայմանները հնարավորություն կտան վոչ միայն ռեզինը խնայողաբար ոգտագործել, այլև յերկար ժամանակ պահպանել ավտոմեքենայի բոլոր մասերը:

Ց Ա Ն Կ

I ԳԼՈՒԽ

ԿԶ

1. Ճանապարհային-ազդարարական նշանները 3
2. Նախազգուշական նշաններ 4
3. Արգելական նշաններ 6
4. Ուղեցույց նշաններ 7

II ԳԼՈՒԽ

1. Փողոցային շարժման կանոնավորումը . . 8
2. Փողոցային շարժման կանոնավորումը մի-
լիցիոնների ձեռքի բարձրացումով 9
3. Փողոցային շարժման կանոնավորումը լու-
սաֆորների միջոցով 13
4. Փողոցային շարժման կանոնավորումը սու-
լիչներով 14

III ԳԼՈՒԽ

1. Ինչպես պետք է յերթեկեկել քաղաքում . . 15
2. Տրանսպորտի վարորդների կողմից ձեռքով
տրվող ազդանշանների կարգը 21
3. Փոխադրական միջոցների միմյանցից ա-
ռաջ անցնելու կարգը 24
4. Ինչպես պետք է կանգնեցնել տրանսպորտը 27
5. Գիշերային յերթեկեկություն 29
6. Բուքսիրումը 31

IV ԳԼՈՒԽ

1. Յերթեկոթյունը քաղաքից դուրս . . . 34
2. Յերթեկոթյունը թաց և սայթաքուն ճանապարհով . . . 38
3. Ավարիաներ . . . 39
4. Ավտոմեքենայի հրդեհը . . . 41
5. Ավտոմեքենաների խնայողաբար շահագործումը . . . 42
6. Վառելանյութի խնայողաբար ծախսումը . 44

ՄԻՆ. Ե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՄԼՆԵՐԻ ՏՌՊԱՐՆԵՐԸ

1. Յերկաթուղու պահպանվող դժանց:

2. Յերկաթուղու չպահպանվող դժանց:

3. Վախճաններ - զիգզագներ (կենժաններ):

4. Ճանապարհների խաչմերուկ:

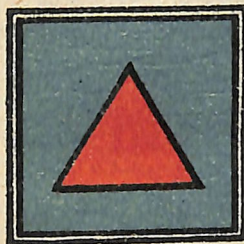

5. Ճանապարհի անհարթությունները (բլրակներ):

6. Այլ գտանգներ:

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՀԵՄԼՆԵՐԻ ՏՌՊԱՐՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՀԵՄԼԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

16. Այս նշանը դրվում է զարգացողների, ակումբների և հասարակության խիտ շարժման տեղերի մոտ:

17. Ավտոմեքենաների կանգ առնելու տեղի նշանը:

18. Շարժման թույլատրված ուղղության նշանը (Ուղիղ և աջ):

19. Դարձալին անցքերի նշանները դրվում են դարձի գոտերի մոտ և զգուշացնում են հետիտն շարժվողներին (զգուշացիլ ավտոբ):

13. Քաղի սահմանափակումը (բեռի
ճաքսիմալ քաշն է 3,5 տոնն)։

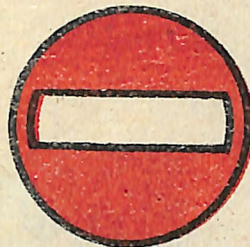

14. Բեռնվածքի բարձրության
սահմանափակումը (3,0 մ)։

15. Ցերժեփեկույթի յայնույթյան
սահմանափակումը (2,1 մ)։

ԱՐԳԵԼԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻ ՏԻՊԱՐՆԵՐԸ ՑԵԿ ՆՐԱՆՑ
ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

7. Փախադրական միջոցների յեղ-
թեփեկույթյունն արգելված է։

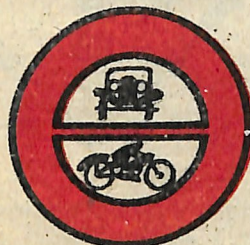
8. Արգելված է բեռնաաւար փ-
խադրական միջոցների յեղթե-
փեկույթյունը։

9. Շարժման արագության սահ-
մանափակումը (15 կիլոմետր մեկ
ժամում)։

10. Ավտոմեքենաների յեղթեփե-
կույթյունն արգելված է։

11. Ավտոմեքենաների յեղ մոտո-
ցիկլեաների յեղթեփեկույթյունն
արգելված է։

12. Կանգ առույթն արգելված է։

ՍՆԱՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ. 14 յիվ 15 նշաններով ցույց աւված բարձրու-
թյան ու յայնույթյան չափերը պետք է հաշվել
փոխադրական միջոցի յիվ նրա փրա գտնվող
բեռան չափերը միայն։

9166 2 П.

21

Апр.

2-3226

Г.П.Б. в Лигр.

А. 1984 г.

Акт № 40

М. Агаханян

КАК НУЖНО ДВИГАТСЯ

изд. Глав. Упр. Милиции 1983 Эривань

✓

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0296116

24.068

Арм

2-3226a